

השבת ^{בס"ד} רבי נתמן מברסלב

נַיְהַיְהִי נַחֲמֵן מֵאוֹמֵן

(אוצר היראה - מחלוקת, י')

כל הבריאה כולה מלאה נצחונות, כי הכל נברא מארבעה יסודות, שהם אש מים רוח עפר, ובכלל הנבראים הם דומם צומח חי מדבר, וכולם הם הפכיים זה לזה זה חם וזה קר, זה לח

וזה יבש; וכל אחד מהיסודות מתגבר בכל כחו לבלי להתבטל לגמרי נגד חברו, כגון יסוד האש נגד יסוד המים וכן בהפך. אבל אף-על-פי-כן, חלילה שהיסוד יתגבר נגד חברו יותר מדי, כגון יסוד האש צריך להתגבר בכל כחו שלא יתבטל נגד יסוד המים, כדי שלא יתקרר הבעל-חיים וימות, אבל חלילה גם-כן להתגבר יותר מדי, כי אז גם-כן יתבטל הבעל-חיים וימות מרוב החמימות. נמצא שאם ינצח את חברו יותר מדי, אז ינצח גם את עצמו, כי תתבטל הרכבתם לגמרי.

וכל זה נמשך בשרשן, כי השם יתברך ברא כל הבריאה בשביל הניצחון דקדושה, שהוא בחינת כח הבחירה שבאדם, שבשביל זה היה כל הבריאה. ועיקר הבחירה הוא בחינת ניצחון, היינו מה שהתאוות וכו' רוצים למנעו מדרך החיים, והוא מתגבר עליהם ומנצח אותם. ומחמת שזה שורש כל הבריאה, על-כן ברא השם יתברך את כל הבריאה מפעולות משנות זה מזה מאד, וכולם כמנצחים זה את זה כנ"ל, אבל עיקר קיומם הוא כשהניצחון שלהם הוא כרצון הבורא יתברך, היינו במזג השוה, שזה עיקר החיות וקיום כל הבריאה.

ומזה צריך שילמד האדם, כי אף-על-פי שצריך להתגבר בניצחון גדול כל ימיו, אבל הניצחון צריך להיות באמת לאמתו בשביל רצון השם יתברך, בשביל קיום העולם, ולא ניצחון של שקר בשביל כבוד ותאוות עולם הזה, שזה הניצחון הוא הריסת עולם, חס ושלוש. ואפילו אם נראה לו שכוננו במידת נצחוננו הוא בשביל האמת, אף-על-פי שבוה צריכין להיות חזק מאד, אף-על-פי-כן צריך להסתכל היטב שלא יגיע חרבן והריסה, חס ושלוש, על-ידי-זה, כי **שנא המחלוקת וגדול השלוש**. על-כן צריכין להשתדל למעט במחלוקת בכל מה דאפשר, אפילו אם נדמה לו שחולק לשם שמים, מכל-שכן צריך להסתכל על עצמו היטב אם כוונתו באמת רק לשם שמים, כי **הלב יודע אם לעקל אם לעקלקלות** (סנהדרין כ"ו).

ועל-כן אהבת חברים יקר מאד מאד, כמאמר רבותינו ז"ל: **ואהבת לרעך כמוך, זה כלל גדול בתורה**, כי כל בני-אדם משונים בדעותיהם זה מזה, והכל מחמת בחינת התמזגות היסודות הנ"ל, כי בזה האדם מתגבר בו יסוד זה, ועל-כן הוא חזק ביותר באותה המידה ודעתו נוטה לדבר זה, וחברו להפך.

ובקדושה, מי שכוננתו אל האמת, צריך בודאי להיות חזק מאד בדעתו ובמידותיו הטובים שבחר לו, ולבלי להניח את עצמו להתנצח משום אדם, כי צריכין להיות עז כנמר בעבודתו יתברך, אבל אף-על-פי-כן צריכין שלא יהיה הניצחון יותר מדי, שלא יהיה שונא לחברו בשביל שאינו מתנהג כדרכו, ויתנהג עם חברו במזג השוה ויסתכל עליו בעין טובה, וישתדל למצוא בחברו גם-כן איזה טוב באופן שיהיה לו אהבה עם חברו, ואז יכול לקבל רמזים טובים לעבודתו יתברך מכל אדם שבעולם שיפגע בו, בבחינת **מכל מלמדי השכלתי**, כי אינו מתיירא

שחברו ידיחו מן האמת שבלבו, חס ושלוש, כי הוא חזק בדעתו ובדרכו הטוב מאד כראוי, אך אף-על-פי-כן אין עינו רעה בחברו ואוהב את חברו גם-כן, אף-על-פי שאינו הולך בדרכו, כי אולי לפי שורש נשמתו הוא צריך לילך באותו הדרך שבחר לו, ואפילו אם הוא רואה שחברו אינו הולך בדרך הישר, אף-על-פי-כן הוא דן אותו לכף-זכות ומשתדל למצוא בו גם-כן איזה נקודה טובה.

ואם אפשר לו לדבר עם חברו באמת ובתמימות, בלי שום ניצחון של שקר, להטות חברו אל האמת ולהשיבו לדרך הישר, מה טוב ומה נעים, ואם לאו, אף-על-פי-כן אינו שונא אותו, אדרבא אוהב אותו גם-כן, כי משתדל למצוא בו נקודות טובות, כדי שיוכל להתמזג עמו ולאהוב את עצמו עמו גם-כן.

וזה עיקר קיום העולם, כי בהכרח שיהיה ניצחון ושנוי דעות, כי אין שני בני-אדם שווין כנ"ל, אבל צריכין שיהיה ביניהם התמזגות והכרעה לטובה, ואז יכול לקבל מכל אדם שפוגע בו ולדבר עמו ולשמוע ממנו רמזים גדולים להתקרב אל השם יתברך באתגליא ובאתכסיא [בגילוי ובסתור], שזה עיקר ההרכבה וההתמזגות שצריך להיות בין בני-אדם, שהם שורש כל הבריאה כולה, כנ"ל.

סיפור

(לקוטי מוהר"ן ח"ב, מ"ו)

...שצריך רק לקרות לה, כשמתגבר עליו הקושיא והכפירה, כנ"ל. ומעין זה מה שמספרים בשם הבעל שם טוב, זכר צדיק וקדוש לברכה, משל: שמלך אחד הניח אוצר גדול במקום אחד, וסבב באחיות עיניים כמה וכמה חומות סביב האוצר, וכשבאו בני אדם לאלו החומות, נדמה להם שהם חומות ממש, וקשה לשברם. וקצתם חזרו תכף, וקצתם שברו חומה אחת, ובאו אל השניה, ולא יכלו לשברה, וקצתם שברו יותר, ולא יכלו לשבר הנשארים, עד שבא הבן מלך, אמר: אני יודע שכל החומות הם רק באחיות עיניים, ובאמת אין שום חומה כלל, והלך לבטח עד שעבר על כולם.

ומזה יבין המשכיל הנמשל מאליו, על כל המניעות וההסתות ופיתויים, שהם בחינת חומות, שיש על אוצר של יראת שמים, שבאמת אינם כלום. והעיקר - לב חזק ואמיץ, ואז אין לו שום מניעה, ובפרט המניעות בגשמיות, כגון מחמת ממון או שמונע אותו אשתו ובניו וחותרו או אביו ואמו וכו' וכיוצא, הם כולם בטלים ומבוטלים למי שלבו חזק ואמיץ להשם יתברך, וגם אפילו גבורה של הגיבורים, הוא רק מחוזק ואומץ הלב, שיש לו לב חזק ביותר לרוץ בקשרי המלחמה, כמובא בספרים.

חיי מוהר"ן

(תקל"ח)

אמר על אנשי-שלומנו, שקשה להם שירימו את עצמון להנהיג ברבנות והתנשאות, מחמת **שהכנסתי בהם אמת הרבה יותר מדי**.

צדקה וחסד

(אוצר היראה - צדקה וגמילות חסדים, ג')

❖ צריכין להיות עניו בתכלית הענוה, להיות אין ממש בלי שום טעות ופניה כלל, ואף על פי כן יהיה חזק ואמיץ מאד, ולבלי להניח להפיל את-עצמו בשום דבר, ולעמוד נגד כל המונעים והמעכבים מן הקדושה בהתחזקות גדול, בבחינת **ויגבה לבו בדרכי ה'.**

❖ וזה זוכין על ידי מצות צדקה, כי עשירות הוא מדברים שדרך האדם להתגדל ולהתגאות בהם, ודלות ועניות הוא בבחינת ענוה ושפלות, ועל ידי שהעשיר נותן לבו לדחקות העני, ומרחם עליו ומשתתף בצערו ונותן לו די מחסרו, על-ידי זה משפיל את עצמו וממעט גסותו [כי מי שאינו נותן צדקה, הוא רק מחמת גסות וגאות, שנדמה לו כאילו מגיע לו כל טוב, ואינו משים על לבו כלל דחקות העני הכשר וישר ממנו, כמבואר בפנים]. וגם מחיה את העני ומגביה ומרים אותו מבחינת מוחין דקטנות שהוא ענוה פסולה, שבא לזה העני על ידי עניותו ודחקו הגדול.

❖ וזה בחינת מה שנאמר בשקלים - שהם בחינת צדקה: **העשיר לא ירבה**, היינו שלא יבוא לידי רבוי וגאות על ידי עשירותו, והדל לא ימעט שלא יבוא לידי מיעוט ומוחין דקטנות וענוה פסולה על ידי עניותו.

❖ נמצא שעל ידי צדקה נתתקנין שניהם, הענוה והגדלות דקדושה, כי בשורשם שניהם אחד, בחינת **במקום גדולתו שם אתה מוצא ענוותנותו**, כי באמת צריכין שניהם, כנ"ל (לקוטי הלכות - תפלין - הלכה ו' - אות כ"ד).

עצות

(לקוטי עצות - צדיק, פ"א-פ"ג)

❖ כל הדיבורים שמדברים על הצדיק האמת ועל אנשיו, הם טובות גדולות מאד בגשמי וברוחני.

❖ מי ששומע דיבור מפי הצדיק האמת ובפרט כשרואה אותו אז, הוא מקבל בחינת הפנים של הצדיק ובחינת שכלו ונשמתו. אך צריך לשמור משכחה. כי שכחה משכחת כל זה ממנו. וכשזוכה לזכור דברי הצדיק כמו שאמרם, או על ידי מה שחוזר מאה ואחד פעמים שעל ידי זה זוכרו, או כשיאמר זה הדבר בשם הצדיק, נצטייר לפניו דמות דיוקנו של הצדיק והרי כאילו אומרו הצדיק בעצמו, אך שיהיה הזיכרון באמת בכח הזיכרון.

❖ כששומע החידוש מפי הרב בעצמו, בעת שחידש אותו הרב, על ידי זה יזכרהו היטב. אבל כשאינו שומע מפי הרב בעצמו, או אפילו מפיו לאחר כך שלא בעת שחידש אותו החידוש, אזי יכול לשכחו בנקל.

תפילה

(לקוטי תפילות א', קל"א)

❖ **זכרתי ימים מקדם הגיתי בכל פעלך במעשה ידיך אשוחח. פרשתי ידי אליך נפשי כארץ עיפה לך סלה. אזכור מעללי יי כי אזכרה מקדם פלאך. זכור תזכור ותשוח עלי נפשי.**

❖ רבונו של עולם, זוכר כל הנשכחות אתה הוא מעולם, ואין שכחה לפני כסא כבודך. עזרני והושיעני למען שמך, שאזכה לזכור היטב את כל הדבורים של הצדיקים אמתיים, שזכיתי לשמוע מפייהם ולראות בספריהם. זכני שאזכור היטב בכח הזיכרון יפה את כל דבור ודבור שיצא מפייהם ושמעתי מפייהם או מפי כתביהם. כי אתה יודע עוצם רום מעלות נשגבות של כל דבור ודבור הקדוש שיצא מפייהם, אפילו במילי דעלמא, אשר אין ערך אליהם, כי כל דבריהם אמת וצדק. ומי שזוכה לקבל דבריהם באמת ולחוקקם בכח זכרונו יפה, הוא מקבל פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק, ונחקק בדעת המקבל והשומע אור פני הצדיק ושכלו ונשמתו, מכל שכן כששומעים מהם דברי תורה הקדושים.

❖ וברחמיך הרבים, אזנים כרית לי, וכמה פעמים מתנוצץ בלבי, מעט עוצם נפלאות קדושת דבריהם הנוראים המאירים לארץ ולדירים עליה באור נפלא ונורא מאד מאד עד אין חקר, עד אשר נתעורר לבי קצת להתקרב אליך באמת. אבל בעוונותי הרבים, התגברה עלי השכחה ונשכח ממני אור דבריהם המאירים ונתרחקתי ממך כמו שנתרחקתי, שכחתי את טובתי ונשיתי את קדושתם. **נשכחתי כמות מלב הייתי ככלי אובד.** על כן באתי לפניך בעל הרחמים, מזכיר נשכחות, שתרחם עלי מעתה, ותזכני לזכור מעתה את כל דברי אמת שאשמע מפי הצדיקים אמתיים, או מה שאלמד בספריהם הקדושים. ותזכירני ברחמיך כל מה ששמעתי כבר ושכחתי, הכל תזכירני ברחמיך, ולא אשכח עוד דבר ממשנתי כל ימי חיי עד עולם.

❖ ותהיה בעזרי ותושיעני מהרה שאזכה לקיים מה שהזכירנו רבותינו זכרונם לברכה, לצייר לפני - בשעת - הלימוד דמות דיוקנו של התנא והצדיק שאני לומד דבריו הקדושים, ויהיה דומה בעיני כאילו הצדיק והתנא עומד לפני. וכן כשאדבר ואספר דברי תורתו לאחרים השומעים ממני, יהיה מצוייר ועומד לפני דמות דיוקנו הקדוש, עד שיהיה נחשב כאילו התנא והצדיק בעצמו מדבר עמהם ושומעים דבריו מפיו הקדוש בעצמו, באופן שיעשו דבריהם הקדושים פעולתם בשלמות.

❖ ויגמרו הצדיקים כל התקונים שהתחילו להמשיך בעולם, להחזיר כל העולם לעבודתך ולתורתך באמת. ותזכני לחזור כל דבור וכל חידוש אמתי של התורה הקדושה מאה פעמים ואחד לפחות, באופן שאזכור היטב כל דבור ודבור בדעתך, ולא אשכח ממשנתי אפילו דבור אחד לעולם, עד שיהיה נחקק ונצטייר בדעתי ושכלי ונשמת, פניו ושכלו ונשמתו של הצדיק האמת שאני לומד ועוסק בדבריו הקדושים והנוראים, באופן שארגיש היטב טעם נועם מתיקות ערבות דבריהם הנשגבים, ויאיר בדעתי ונשמתתי אור התנוצצות דבריהם המאירים באור נשגב ונורא מאד מאד, למען אזכה לשוב אליך מהרה, להשליך אלי לי כסף וזהב ולא אלך עוד אחרי שרירות לבי הרע.

❖ ואמשוך ואשמוט את עצמי מהבלי עולם הזה ותענוגותיו, ואשים כל מגמתי ותשוקתי וחפצי וחשקי ורצוני ותקותי לעולם הבא הנצחי הקיים לעד, לא אחליף עולם עומד בעולם עובר, כצל עובר ...

הנהגת